

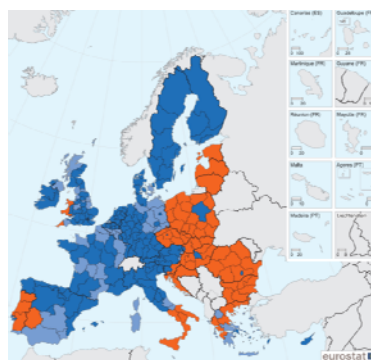
Hur står det till med regionaliseringen? Några europeiska utblickar

Regionsamverkan Sydsverige
Kristianstad 20 oktober 2016
Siv Sandberg, Åbo Akademi

Europeiska utblickar

- Snåla vindar för regionaliseringen?
- Pågående regionreformer i Norge och Finland

Yttrande från Europarådets kommun- och regionkongress oktober 2015 "Trends in regionalisation in Council of Europe member states"

Resolution 390 (2015) (valda delar)

- Uttrycker oro för att regionaliseringsprocessen i Europa stannat av, med undantag för vissa nya metropolregioner
- Konstaterar att den ekonomiska krisen lett till att den regionala nivån ifrågasatts
- Konstaterar att re-centralisering är en trend i många länder
- Understryker vikten av starka regioner med uppgifter och autonomi

Siv Sandberg 2016

Två övergripande utvecklingstrender i Europa

- Mellannivån ("mellan-mellannivån" i trenivåsystem) i kläm i den statsfinansiella krisen
- Spänning mellan växande metropolområden och traditionella regionindelningar

Siv Sandberg 2016

...och kanske en tredje

- Försummade regioner slår bakut?

Siv Sandberg 2016

Italien försvagade provinserna och införde metropolregioner 2015

- Tre nivåer: 20 regioner – 108 provinser – 8 000 kommunerna
- En ny lag avskaffade provinserna som folkvald nivå
- I 10 metropolområden infördes en ny styrningsnivå, Città metropolitane, som i praktiken tog över provinsernas uppgifter (infrastruktur, miljötillsyn, psykiatri, handikappomsorg, tillsyn över kommunernas verksamhet)
- I övriga områden är man på väg mot en tvånivåmodell: regioner – kommuner där provinsernas uppgifter ersätts med interkommunal samverkan

Siv Sandberg 2016

Frankrike: Ny regionindelning och ny uppgiftsfördelning i storstadsregionerna

- Tre nivåer: 13 regioner – 100 départements – 36 000 kommuner
- Reform 2015 minskade antalet regioner från 26 till 13
- Ny indirekt vald metropolnivå runt Paris, Marseille och Lyon
- Den nya metropolnivån tar över départementsens uppgifter S (sociala frågor, viss gymnasieutbildning, vägar)

Siv Sandberg 2016

Grekland: Kallikratis 2010 byggde om hela offentliga sektorn och etablerade en ny regionnivå

- 13 regioner (Peripherias)
- Folkval
- Ingen beskattningsrätt, stark statlig styrning av ekonomi och beslutsfattande
- Ansvarar för bl.a. Yrkesutbildning, infrastruktur, miljötillsyn och olika myndighets- och tillsynsuppgifter
- Europarådet: reformen stabiliserade den regionala nivån och utvidgade självstyrelsen, trots att frihetsgraderna ännu är små

Siv Sandberg 2016

Norge och Finland

- Norge: Regionreform som biprodukt av kommunreformen?
- Finland: Tyngdpunkten förskjuts överraskande till den regionala nivån

Siv Sandberg 2016

Norge: Regionreform som biprodukt av kommunreformen?

- Regeringen sjösatte en kommunreform 2014
- Stortinget lade till en utredning av och reform av fylkeskommunernas ställning: principbeslut bevara två nivåer
- Nya regioner genom – inledningsvis – frivilliga processer
- 10 regioner är målet (nu 18)
- Hittills ett beslut om frivillig fylkessammanläggning

Siv Sandberg 2016

Åbo Akademi

Den första frivilliga fylkessammanslagningen Sør- och Nord-Trøndelag 1.1.2018

- Ansökan om frivillig sammanslagning våren 2016
- Beslut genom Kongelig resolusjon 30 september 2016
- Genomförs 1.1.2018

Siv Sandberg 2016

Åbo Akademi

Finland: En överraskande utveckling

- 1917-2018: Ingen enhetlig folkvald regionnivå
- 2019 (plan): 55 % av den samlade kommunsektorns personal kommer att jobba på regionnivån
- Hur kom vi hit?

Siv Sandberg 2016

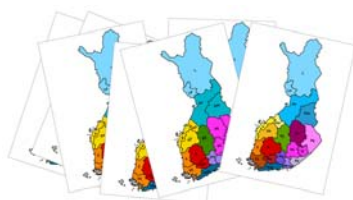
Regionfrågan höll på att störta Finland in i en regeringskris hösten 2015

Siv Sandberg 2016

Varför en regionlösning?

- Historien (den långa)
- Historien (den korta)
- Politiken (den gamla)
- Politiken (den nya)

Siv Sandberg 2016

Den finländska regionlösningen (just nu ute på remiss)

- 18 landskap (regioner) 1.1.2019
- Direktval, men inte beskattningsrätt
- Ansvaret för hela social- och hälsovården lyfts av kommunerna och överförs på de nya områdena (=50% av kommunernas budget, ungefär 200 000 anställda): *Radikal förändring av kommunernas roll.*
- Landskapen får dessutom uppgifter inom regional utveckling
- Valfrihetsmodell inom vården
- Stark statlig styrning

Siv Sandberg 2016

Den svenska regionfrågan i perspektiv

- Huvudsakligt fokus på gränser, inte uppgifter eller finansiering
- Ingen utbredd diskussion om regioner vs. storstadsområden
- Bitvis ”nedfryst” argumentation i varförfrågorna

Siv Sandberg 2016

